ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
EVGENI TANCHEV
της 6ης Οκτωβρίου 2021 [1]

Υπόθεση C-881/19

Tesco Stores ČR a.s.
κατά
Ministerstvo zemědělství

[αίτηση του Krajský soud v Brně
(διοικητικού πρωτοδικείου Brno, Τσεχική Δημοκρατία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των καταναλωτών – Νομοθεσία σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Παροχή πληροφοριών σχετικών με τα τρόφιμα στους καταναλωτές – Επισήμανση των τροφίμων – Προϊόντα κακάο και σοκολάτας – Κατάλογος των συστατικών τροφίμου προοριζόμενου για καταναλωτές σε κράτος μέλος – Κανονισμός (ΕΕ) 1169/2011 – Οδηγία 2000/36/ΕΚ»

1. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το Krajský soud v Brně (διοικητικό πρωτοδικείο Brno, Τσεχική Δημοκρατία) αφορά τη χρήση ονομασίας ενός σύνθετου συστατικού στον υποχρεωτικό κατάλογο των συστατικών τροφίμου που διατίθεται στην αγορά κράτους μέλους. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης διέθεσε ορισμένα προϊόντα στην αγορά της Τσεχικής Δημοκρατίας τα οποία περιέχουν, μεταξύ άλλων συστατικών, ένα σύνθετο συστατικό με συγκεκριμένη ονομασία που καθορίζεται στην οδηγία 2000/36/ΕΚ (οδηγία για τη σοκολάτα) [2]. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης χρησιμοποίησε τη δική της τσεχική μετάφραση της πολωνικής και/ή της γερμανικής επίσημης γλωσσικής απόδοσης του προσδιορισμού για το προϊόν αυτό και όχι τον προσδιορισμό που παρατίθεται στην τσεχική γλωσσική απόδοση της οδηγίας για τη σοκολάτα.

2. Στο παρόν στάδιο της διαδικασίας, οι αρμόδιες τσεχικές αρχές υποστηρίζουν ότι μόνον η τσεχική γλωσσική απόδοση αυτού του ειδικά καθορισμένου προσδιορισμού στην οδηγία για τη σοκολάτα δύναται να εξαιρέσει την προσφεύγουσα από την υποχρέωση λεπτομερούς αναγραφής των περιεχομένων του εν λόγω σύνθετου συστατικού, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 1169/2011 (στο εξής: κανονισμός σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα) [3], κατά τη

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

[2] Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2000, για τα προϊόντα κακάο και σοκολάτας που προορίζονται για τη διατροφή του ανθρώπου (ΕΕ 2000, L 197, σ. 19).

[3] Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1924/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1925/2006 και την κατάργηση της οδηγίας 87/250/ΕΟΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 90/496/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της οδηγίας 1999/10/ΕΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών της Επιτροπής 2002/67/ΕΚ και 2008/5/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 608/2004 της Επιτροπής (ΕΕ 2011, L 304, σ. 18).

διάθεση του οικείου προϊόντος στην αγορά της Τσεχικής Δημοκρατίας. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης διαφωνεί και αντιτάσσει ότι θα έπρεπε να της έχει επιτραπεί να χρησιμοποιήσει τη δική της μετάφραση στα τσεχικά οποιασδήποτε από τις επίσημες γλωσσικές αποδόσεις της οδηγίας για τη σοκολάτα και ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να απαριθμήσει τα συστατικά του σύνθετου συστατικού στον κατάλογο των συστατικών για τα προϊόντα που διέθεσε στην αγορά.

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Η οδηγία 2000/36

3. Το άρθρο 3 της οδηγίας για τη σοκολάτα ορίζει τα εξής:

«Η οδηγία 79/112/ΕΟΚ [4] εφαρμόζεται στα προϊόντα που ορίζονται στο παράρτημα Ι, με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Οι απαριθμούμενες στο παράρτημα Ι ονομασίες πώλησης χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τα προϊόντα που αναφέρονται στο εν λόγω παράρτημα και πρέπει να χρησιμοποιούνται στο εμπόριο για την περιγραφή τους.

[…]»

4. Το παράρτημα Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα, το οποίο επιγράφεται «Ονομασίες πώλησης, ορισμοί και χαρακτηριστικά των προϊόντων», ορίζει στο μέρος Α (Ορισμοί και ονομασίες πώλησης), σημείο 2, τα εξής:

«[…]

(γ) Σοκολάτα σε σκόνη

Εί[ν]αι το προϊόν που λαμβάνεται από μείγμα σκόνης κακάο και σακχάρων, το οποίο περιέχει τουλάχιστον 32 % σκόνη κακάο.

[…]»

5. Η απόδοση της εν λόγω διατάξεως στην τσεχική γλώσσα περιλαμβάνει μόνον τον προσδιορισμό «čokoláda v prášku» για αυτό το ίδιο προϊόν.

[4] Οδηγία του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1978, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 33). Η οδηγία 79/112 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την οδηγία 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2000, για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων (ΕΕ 2000, L 109, σ. 29), η οποία με τη σειρά της καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα. Οι παραπομπές στην οδηγία 79/112 πρέπει να νοούνται ως παραπομπές στην οδηγία 2000/13 και οι παραπομπές στην οδηγία 2000/13 πρέπει να νοούνται ως παραπομπές στον κανονισμό σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα.

Β. Ο κανονισμός 1169/2011

6. Το άρθρο 2 του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, το οποίο επιγράφεται «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«[…]

2. Ισχύουν […] οι ακόλουθοι ορισμοί:

[…]

η) "σύνθετο συστατικό": συστατικό που αποτελείται από περισσότερα του ενός συστατικά·

[…]

ιδ) "νόμιμη ονομασία": η ονομασία ενός τροφίμου η οποία προβλέπεται στις ενωσιακές διατάξεις που εφαρμόζονται για το τρόφιμο αυτό ή, αν δεν υπάρχουν τέτοιες ενωσιακές διατάξεις, η ονομασία η οποία προβλέπεται στους νόμους και στις κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που εφαρμόζονται στο κράτος μέλος στο οποίο το τρόφιμο πωλείται στον τελικό καταναλωτή ή σε μονάδες ομαδικής εστίασης·

[…]».

7. Το άρθρο 9 του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, το οποίο επιγράφεται «Κατάλογος υποχρεωτικών ενδείξεων», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 35 και με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο παρόν κεφάλαιο, είναι υποχρεωτική η αναγραφή των ακόλουθων ενδείξεων:

[…]

β) ο κατάλογος των συστατικών·

[…]».

8. Το άρθρο 15 του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα φέρει τον τίτλο «Γλωσσικές απαιτήσεις» και ορίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 9 παράγραφος 3, οι υποχρεωτικές πληροφορίες για τα τρόφιμα αναγράφονται σε γλώσσα που είναι εύκολα κατανοητή από τους καταναλωτές των κρατών μελών στα οποία πωλείται το τρόφιμο.

[…]»

9. Το άρθρο 17 του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ονομασία του τροφίμου», προβλέπει τα εξής:

«1. Η ονομασία του τροφίμου είναι η νόμιμη ονομασία του. Αν δεν υπάρχει τέτοια ονομασία, η ονομασία του τροφίμου είναι η συνήθης ονομασία του ή, αν δεν υπάρχει συνήθης ονομασία ή αν η συνήθης ονομασία δεν χρησιμοποιείται, παρέχεται περιγραφική ονομασία του τροφίμου.

[…]»

10. Το άρθρο 18 του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, το οποίο επιγράφεται «Κατάλογος των συστατικών», ορίζει τα εξής:

«1. Του καταλόγου των συστατικών προηγείται κατάλληλος τίτλος ή ένδειξη που συνίσταται στη λέξη “συστατικά” ή περιέχει τη λέξη αυτή. Ο εν λόγω κατάλογος περιλαμβάνει όλα τα συστατικά του τροφίμου, κατά φθίνουσα σειρά περιεκτικότητας ως προς το βάρος, όπως καταγράφηκαν κατά τη στιγμή της χρησιμοποίησής τους στην παρασκευή του τροφίμου.

2. Τα συστατικά αναφέρονται με το ειδικό τους όνομα, εφόσον έχουν, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στο άρθρο 17 και στο παράρτημα VI.

[…]»

11. Το μέρος Ε του παραρτήματος VII του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα φέρει τον τίτλο «Προσδιορισμός σύνθετων συστατικών» και έχει ως ακολούθως:

«1. Ένα σύνθετο συστατικό μπορεί να αναγράφεται στον κατάλογο των συστατικών με την ονομασία του, εφόσον αυτή προβλέπεται από τη νομοθεσία ή έχει καθιερωθεί από τη χρήση, κατά φθίνουσα σειρά περιεκτικότητας και ακολουθούμενη αμέσως από απαρίθμηση των δικών του συστατικών.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 21, ο κατάλογος συστατικών για σύνθετα συστατικά δεν είναι υποχρεωτικός:

α) όταν η σύσταση του σύνθετου συστατικού ορίζεται στις τρέχουσες ενωσιακές διατάξεις και στον βαθμό που το σύνθετο συστατικό αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 2 % του τελικού προϊόντος· ωστόσο, η παρούσα διάταξη δεν ισχύει για πρόσθετα τροφίμων, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 20, στοιχεία α′ έως δ′·

[…]».

II. Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία και το προδικαστικό ερώτημα

12. Ο όμιλος Tesco είναι μια πολυεθνική αλυσίδα λιανικής πωλήσεως η οποία εκμεταλλεύεται υπεραγορές, μεταξύ άλλων, στην Τσεχική Δημοκρατία. Η τσεχική θυγατρική της, η Tesco Stores ČR a.s. (στο εξής: Tesco), διέθεσε στην αγορά ορισμένα τρόφιμα υπό την εμπορική επωνυμία «Monte» στα καταστήματά της στην Τσεχία. Τα επίμαχα προϊόντα [5] έφεραν επισήμανση στην οποία αναγραφόταν κατάλογος συστατικών (απαιτούμενος δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα), όπου αναφερόταν ο όρος «čokoládový prášek» χωρίς να εξειδικεύονται περαιτέρω τα συστατικά από τα οποία αποτελούνταν το σύνθετο αυτό συστατικό. Σε ελεύθερη μετάφραση, αυτός ο συγκεκριμένος όρος ή έκφραση προσομοιάζει με τον όρο «powder of chocolate» (σοκολατένια σκόνη) στην αγγλική γλώσσα.

[5] Monte, mléčný dezert čokoládový s lískovými oříšky (Monte επιδόρπιο γάλακτος σοκολάτας με φουντούκια) 220 g, Monte mléčný dezert čokoládový (Monte επιδόρπιο γάλακτος σοκολάτας) 100 g, και Monte drink mléčný nápoj čokoládový s lískovými oříšky (Monte σοκολατένιο ρόφημα γάλακτος με φουντούκια) 200 ml.

13. Στις 27 Μαΐου 2016, το Státní zemědělská a potravinářská inspekce (inspektorát v Brně) [κεντρικό εποπτικό όργανο της εθνικής αρχής αγροτοδιατροφικού ελέγχου (ελεγκτής στο Μπρνο)] διέταξε, αφενός, την ανάκληση των εν λόγω προϊόντων από την τσεχική αγορά για τον λόγο ότι ο κατάλογος των συστατικών τους περιελάμβανε τον όρο «čokoládový prášek» χωρίς να παρατίθεται εξατομικευμένος κατάλογος των συστατικών από τα οποία αποτελούνταν αυτό το σύνθετο συστατικό, όπως επιτάσσει το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', σε συνδυασμό με το άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 4, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, και, αφετέρου, απαγόρευσε την περαιτέρω διάθεση των εν λόγω προϊόντων στην αγορά.

14. Η Tesco υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά των εν λόγω μέτρων την 1η Ιουνίου 2016. Στις 6 Ιουνίου 2016, η εθνική αρχή αγροτοδιατροφικού ελέγχου έκανε αρχικώς δεκτή την ένσταση της Tesco και ανακάλεσε τα ως άνω μέτρα. Ωστόσο, ακολούθως, το κεντρικό εποπτικό όργανο της εθνικής αρχής αγροτοδιατροφικού ελέγχου εξαφάνισε την απόφαση της 6ης Ιουνίου 2016 με αποφάσεις που εξέδωσε στις 2 Φεβρουαρίου 2017, απορρίπτοντας την ένσταση της προσφεύγουσας και επικυρώνοντας τα μέτρα της 27ης Μαΐου 2016. Η Tesco άσκησε ενδικοφανή προσφυγή κατά των αποφάσεων της 2ας Φεβρουαρίου 2017. Η εν λόγω ενδικοφανής προσφυγή απορρίφθηκε με την απόφαση που εξέδωσε το καθού στις 21 Απριλίου 2017.

15. Η Tesco άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως που εξέδωσε το καθού στις 21 Απριλίου 2017 ενώπιον του Krajský soud v Brně (διοικητικού πρωτοδικείου Brno). Η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε με απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019. Κατόπιν της αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η Tesco, το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Τσεχική Δημοκρατία), με απόφαση που εξέδωσε στις 11 Ιουλίου 2019, αναίρεσε την απόφαση του Krajský soud v Brně (διοικητικού πρωτοδικείου Brno) της 26ης Φεβρουαρίου 2019 και ανέπεμψε την υπόθεση στο ως άνω δικαστήριο.

16. Κατ' ουσίαν, το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) συμφωνεί με την Tesco ότι η τελευταία είχε το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει τον προσδιορισμό «čokoládový prášek» αντί του προσδιορισμού «čokoláda v prášku» για το επίμαχο σύνθετο συστατικό και ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να απαριθμήσει τα συστατικά από τα οποία αποτελούνταν το σύνθετο αυτό συστατικό στον κατάλογο των συστατικών των επίμαχων προϊόντων.

17. Το Krajský soud v Brně (διοικητικό πρωτοδικείο Brno), το οποίο δεσμεύεται από τη νομική κρίση του Nejvyšší správní soud (Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου) διατηρεί αμφιβολίες ως προς την ορθότητα της αναλύσεως του Nejvyšší správní soud σε σχέση με ορισμένα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης. Ως εκ τούτου, υπέβαλε αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και ζήτησε από το Δικαστήριο να του παράσχει κατευθύνσεις επί του ακόλουθου ερωτήματος:

«Έχουν οι κανόνες που προκύπτουν από το παράρτημα VII, μέρος Ε, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1169/2011 την έννοια ότι, στην περίπτωση τροφίμου προοριζόμενου για τον τελικό καταναλωτή στη Δημοκρατία της Τσεχίας, μπορεί ένα σύνθετο συστατικό μνημονευόμενο στο παράρτημα Ι, μέρος Α, σημείο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας [2000/36/ΕΚ] να απαριθμείται στα συστατικά του προϊόντος χωρίς περιγραφή της σύνθεσής του αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η ονομασία του εν λόγω σύνθετου συστατικού αντιστοιχεί επακριβώς στην τσεχική απόδοση του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2000/36/ΕΚ;»

18. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η Tesco, το τσεχικό Υπουργείο Γεωργίας, η Τσεχική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δεν ζητήθηκε ούτε διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση. Το Δικαστήριο έθεσε στους μετέχοντες στη διαδικασία ορισμένες ερωτήσεις προς γραπτή απάντηση. Άπαντες οι μετέχοντες στη διαδικασία απέστειλαν εμπροθέσμως τις γραπτές απαντήσεις τους στις ερωτήσεις που τους τέθηκαν.

III. Ανάλυση

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

19. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει στη διάταξη περί παραπομπής ότι δεσμεύεται από τη νομική κρίση του Nejvyšší správní soud (Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου). Παρ' όλα αυτά, εκτιμά ότι το γεγονός αυτό δεν το εμποδίζει να ασκήσει το δικαίωμα υποβολής στο Δικαστήριο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

20. Τούτο είναι, αναμφιβόλως, ορθό. Όπως έκρινε σαφώς το Δικαστήριο στην απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2010, Elchinov (C-173/09, EU:C:2010:581), την οποία μνημονεύει το αιτούν δικαστήριο στη διάταξη περί παραπομπής, το ιεραρχικά κατώτερο δικαστήριο όχι μόνον έχει το δικαίωμα να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας κρίνει ενδεδειγμένο, αλλά, έχοντας ασκήσει τη διακριτική αυτή ευχέρεια που του παρέχεται από το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το δικαστήριο αυτό δεσμεύεται επίσης, για τους σκοπούς της αποφάσεως της κύριας δίκης, από την ερμηνεία των επίμαχων διατάξεων που έχει δώσει το Δικαστήριο και είναι υποχρεωμένο να μην εφαρμόζει τις εκτιμήσεις των ανώτερων δικαστηρίων εφόσον κρίνει, λαμβάνοντας υπόψη την ερμηνεία αυτή, ότι οι εκτιμήσεις αυτές δεν είναι σύμφωνες με το δίκαιο της Ένωσης[6].

21. Το παράρτημα VII του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα περιλαμβάνει το «Μέρος Ε – Προσδιορισμός Σύνθετων Συστατικών». Υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, το σημείο 1 του μέρους Ε επιτρέπει την αναγραφή ενός σύνθετου συστατικού με την ονομασία του στον υποχρεωτικό κατάλογο των συστατικών που απαιτείται δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, όταν η ονομασία αυτού του σύνθετου συστατικού ακολουθείται αμέσως από τον κατάλογο των δικών του συστατικών. Το σημείο 2, στοιχείο α′, του μέρους Ε προβλέπει εξαίρεση από την κατά τα λοιπά υποχρεωτική αναγραφή καταλόγου συστατικών για σύνθετα συστατικά «όταν η σύσταση του σύνθετου συστατικού ορίζεται στις τρέχουσες ενωσιακές διατάξεις» και εφόσον το σύνθετο συστατικό αντιστοιχεί σε λιγότερο από 2 % του τελικού προϊόντος (στο εξής: εξαίρεση του καταλόγου του σύνθετου συστατικού).

22. Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν, κατά τη νομοθεσία της Ένωσης, προκειμένου να τύχει εφαρμογής η εξαίρεση του καταλόγου του σύνθετου συστατικού, ένα σύνθετο συστατικό το οποίο αποτελεί προϊόν οριζόμενο στο παράρτημα Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα πρέπει να μνημονεύεται υπό την ονομασία με την οποία αναφέρεται το εν λόγω προϊόν στο συγκεκριμένο παράρτημα στον κατάλογο των συστατικών που απαιτείται δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα.

[6] Απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2010, Elchinov (C-173/09, EU:C:2010:581, σκέψεις 25 έως 26 και 29 έως 30). Βλ., επίσης, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2021, Dopravní podnik hl. m. Prahy (C-107/19, EU:C:2021:722, σκέψη 46).

23. Σύμφωνα με τις απαντήσεις που έδωσε η Tesco στις ερωτήσεις που της έθεσε το Δικαστήριο, το επίμαχο σύνθετο συστατικό, για το οποίο θα χρησιμοποιήσω, στις παρούσες προτάσεις, τον όρο «σοκολάτα σε σκόνη», περιείχε το απαιτούμενο ποσοστό 32 % σκόνης κακάο για τον προσδιορισμό του δυνάμει του σημείου 2, στοιχείο γ', του παραρτήματος I, της οδηγίας για τη σοκολάτα –ήτοι ως «čokoláda v prášku» στην τσεχική γλώσσα, «Schokoladenpulver» στη γερμανική γλώσσα, «proszek czekoladowy» ή «czekolada w proszku» στην πολωνική γλώσσα και «powdered chocolate» ή «chocolate in powder» στην αγγλική γλώσσα.

24. Επίσης, σύμφωνα με τις απαντήσεις της Tesco, τα διάφορα επίμαχα προϊόντα «Monte» περιείχαν μόλις 0,5 % (και, συνεπώς, λιγότερο από 2 %) από το συγκεκριμένο σύνθετο συστατικό. Για τους σκοπούς των παρουσών προτάσεων, εκλαμβάνω τις ανωτέρω δηλώσεις ως αληθείς και ορθές.

25. Συνεπώς, το ζήτημα που τίθεται ενώπιον του Δικαστηρίου δεν αφορά το ακριβές περιεχόμενο ή τη σύσταση των φυσικών συστατικών των προϊόντων Monte. Αντιθέτως, το ζήτημα που καλείται να εξετάσει το Δικαστήριο συνίσταται αποκλειστικά και μόνο στην περιγραφή ενός σύνθετου συστατικού αυτών των προϊόντων και τις απαιτήσεις που επιβάλλει το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα ως προς τον δέοντα τρόπο περιγραφής αυτού του σύνθετου συστατικού στον κατάλογο των συστατικών σε μια συγκεκριμένη επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εν προκειμένω την τσεχική γλώσσα. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο ερωτά συγκεκριμένα αν, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, απαιτείται η αναγραφή καταλόγου συστατικών για το επίμαχο σύνθετο συστατικό.

26. Το αιτούν δικαστήριο δεν έχει ζητήσει κατευθύνσεις σχετικά με το ζήτημα αν το δίκαιο της Ένωσης σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα επιτρέπει τη χρήση όρου διαφορετικού από τον προβλεπόμενο στο παράρτημα I της οδηγίας για τη σοκολάτα, ήτοι του όρου «čokoláda v prášku», αλλά μόνο για το αν πρέπει να αναγράφεται κατάλογος των συστατικών για το συγκεκριμένο σύνθετο συστατικό στην περίπτωση που χρησιμοποιείται ο διαφορετικός αυτός όρος. Ωστόσο, τα δύο αυτά ζητήματα φαίνεται να είναι άρρηκτα συνδεδεμένα στη σχετική νομοθεσία της Ένωσης. Ως εκ τούτου, θα επιχειρήσω να αναλύσω αμφότερα τα ως άνω ζητήματα.

27. Έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το σύνθετο αυτό συστατικό πρέπει να περιγράφεται στον κατάλογο των συστατικών με τη νόμιμη ονομασία του, όπως ο όρος αυτός καθορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο ιδ', του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, εφόσον υπάρχει τέτοια ονομασία, και ότι η παράλειψη αναγραφής του καταλόγου των συστατικών του είναι δικαιολογημένη μόνον όταν η σύνθεση του εν λόγω συστατικού ορίζεται στις τρέχουσες ενωσιακές διατάξεις και η ονομασία ή ο προσδιορισμός υπό τα οποία ορίζεται το εν λόγω συστατικό χρησιμοποιούνται στον κατάλογο των συστατικών του επίμαχου τροφίμου.

Β. Ισοδυναμία των γλωσσικών αποδόσεων

28. Η Tesco δεν χρησιμοποίησε για τα επίμαχα προϊόντα Monte τον καθορισμένο όρο για την σοκολάτα σε σκόνη που παρατίθεται στην τσεχική γλωσσική απόδοση της οδηγίας για τη σοκολάτα, ήτοι τον όρο «čokoláda v prášku». Αντιθέτως, μετέφρασε στα τσεχικά την πολωνική και/ή γερμανική επισήμανση των επίμαχων προϊόντων. Οι επισημάνσεις αυτές χρησιμοποιούσαν τον καθορισμένο όρο για τη σοκολάτα σε σκόνη στην πολωνική και τη γερμανική γλώσσα. Αυτή ή αυτές οι μεταφράσεις είχαν ως αποτέλεσμα τη χρήση του όρου «čokoládový prášek» στην τσεχική γλώσσα για το σύνθετο συστατικό που μνημονεύεται στον κατάλογο των συστατικών των συγκεκριμένων προϊόντων.

29. Η Tesco υποστηρίζει, ουσιαστικά, ότι όλες οι γλωσσικές αποδόσεις της οδηγίας για τη σοκολάτα είναι εξίσου αυθεντικές και ότι από την αρχή αυτή συνάγεται ότι η ίδια μπορούσε να χρησιμοποιήσει οποιαδήποτε εξ αυτών των γλωσσικών αποδόσεων ως σημείο αφετηρίας για μια πιστή μετάφραση στην τσεχική γλώσσα των επισημάνσεών της που έχουν συνταχθεί σε οποιαδήποτε άλλη επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εν προκειμένω, τη γερμανική και/ή την πολωνική γλώσσα). Η Tesco υπογραμμίζει ότι οι διαφορετικές γλωσσικές αποδόσεις της οδηγίας για τη σοκολάτα δεν αντιστοιχούν απολύτως (κατά γράμμα) μεταξύ τους. Ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις (όπως οι αποδόσεις στην αγγλική και την πολωνική γλώσσα) επιτρέπουν τη χρήση δύο ή ακόμη και τριών (η γλωσσική απόδοση στην ολλανδική γλώσσα) διαφορετικών εκφράσεων για τη σοκολάτα σε σκόνη, ενώ άλλες γλωσσικές αποδόσεις (συμπεριλαμβανομένης αυτής στην τσεχική γλώσσα) δέχονται μόνο μία.

30. Κατά την άποψη της Tesco, η εις βάρος της επιβολή της υποχρεώσεως να χρησιμοποιεί την τσεχική απόδοση της οδηγίας για τη σοκολάτα παραβιάζει την αρχή της ισοδυναμίας των γλωσσικών αποδόσεων της οδηγίας.

31. Κατά τη διάταξη περί παραπομπής, το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) συντάσσεται, ουσιαστικά, με την ως άνω άποψη. Το δικαστήριο αυτό εξέφρασε την άποψη ότι το να απαιτείται από την Tesco να χρησιμοποιεί τον τσεχικό προσδιορισμό για τη σοκολάτα σε σκόνη που παρατίθεται στο σημείο 2, στοιχείο γ′, του μέρους Α του παραρτήματος Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα καθιερώνει το τεκμήριο ότι στο εν λόγω κράτος μέλος έχει εφαρμογή μόνον η τσεχική απόδοση της ως άνω οδηγίας. Το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) στηρίζει τη συγκεκριμένη άποψη στον εξίσου δεσμευτικό χαρακτήρα όλων των γλωσσικών αποδόσεων των νομικών πράξεων της Ένωσης και απορρίπτει την άποψη ότι η επισήμανση των προϊόντων σοκολάτας στην Τσεχική Δημοκρατία διέπεται αποκλειστικά από την τσεχική απόδοση της οδηγίας για τη σοκολάτα.

32. Ουσιαστικά, το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) έκρινε ότι η αντίληψη αυτή αντίκειται στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την ισοδυναμία των γλωσσικών αποδόσεων και, ακόμη σημαντικότερο, στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και στον στόχο της εναρμονίσεως της επισήμανσης των τροφίμων. Κατά το δικαστήριο αυτό, ο ίδιος ο σκοπός της εν λόγω εναρμονίσεως έγκειται στο να παρέχεται στους παραγωγούς ή τους προμηθευτές η δυνατότητα να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που έχουν ήδη δηλωθεί για τα προϊόντα τους σύμφωνα με την οδηγία για τη σοκολάτα απλώς και μόνο μεταφράζοντας τις πληροφορίες αυτές σε μια γλώσσα την οποία μπορούν να κατανοήσουν οι καταναλωτές στους οποίους πρόκειται να διατεθεί το προϊόν.

33. Δεν συμφωνώ με καμία από αυτές τις απόψεις.

34. Πρώτον, κατά την άποψή μου, η ισοδυναμία των γλωσσικών αποδόσεων των πράξεων του δικαίου της Ένωσης προφανώς δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς μπορούν να επιλέγουν οποιαδήποτε γλωσσική απόδοση ενός νομοθετήματος του παραγώγου δικαίου της Ένωσης επιθυμούν, να τη μεταφράζουν κατά το δοκούν και να χρησιμοποιούν αυτή τη σχετικά πιστή μετάφραση ως εάν επρόκειτο για τμήμα του επίσημου κειμένου του αντίστοιχου νομοθετήματος της νομοθεσίας της Ένωσης.

35. Όπως επισήμανε το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) παραπέμποντας, μεταξύ άλλων, στην απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Οκτωβρίου 1982, Cilfit κ.λπ. (283/81, EU:C:1982:335, σκέψη 18), οι διάφορες γλωσσικές αποδόσεις στις οποίες συντάσσονται οι πράξεις της νομοθεσίας της Ένωσης είναι εξίσου αυθεντικές.

36. Συνεπώς, όπως έκρινε ακολούθως το Δικαστήριο στην ίδια σκέψη της αποφάσεως Cilfit κ.λπ. «η ερμηνεία μιας διατάξεως [του] [δικαίου της Ένωσης] συνεπάγεται […] σύγκριση των γλωσσικών αποδόσεων». Ωστόσο, όπως έκρινε το Δικαστήριο στη σκέψη 19 της εν λόγω αποφάσεως, ακόμη και στην περίπτωση της απόλυτης συμφωνίας των γλωσσικών αποδόσεων, το δίκαιο της Ένωσης χρησιμοποιεί δική του ορολογία. Οι νομικές έννοιες δεν έχουν κατ' ανάγκην το ίδιο περιεχόμενο στο δίκαιο της Ένωσης και στα διάφορα εθνικά δίκαια των κρατών μελών. Τέλος, κάθε διάταξη του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ανατοποθετείται στο πλαίσιό της και να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του συνόλου των διατάξεων του δικαίου αυτού, των σκοπών του, καθώς και του σταδίου της εξελίξεώς του κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να εφαρμοσθεί η οικεία διάταξη.

37. Οι γλωσσικές αποδόσεις μιας πράξης του δικαίου της Ένωσης προορίζονται να είναι ταυτόσημες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου οι αποδόσεις αυτές αποκλίνουν μεταξύ τους, ανακύπτουν ερμηνευτικά ζητήματα, τα οποία πρέπει να επιλυθούν προκειμένου να διατηρηθεί η ομοιόμορφη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης.

38. Τα ζητήματα αυτά δεν μπορούν να επιλυθούν μέσω ιεράρχησης των γλωσσικών αποδόσεων ή με γνώμονα την πλειονότητα των αποδόσεων. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έχει κρίνει επανειλημμένως ότι η επίμαχη σε μια τέτοια περίπτωση διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται σε συνάρτηση με τον σκοπό και την όλη οικονομία της ρυθμίσεως της οποίας αποτελεί μέρος και ότι η διατύπωση που χρησιμοποιείται σε μία ή περισσότερες γλωσσικές αποδόσεις μιας πράξης δεν είναι δυνατό να χρησιμεύσει ως μοναδική βάση για την ερμηνεία της πράξης αυτής, ούτε μπορεί να της δοθεί προτεραιότητα σε σχέση με τις άλλες γλωσσικές αποδόσεις. Η προσέγγιση αυτή θα ήταν ασύμβατη προς την απαίτηση ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης[7].

39. Κατά συνέπεια, η αρχή της ίσης αυθεντικότητας και η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις αποκλίνουσες γλωσσικές αποδόσεις των νομοθετημάτων της Ένωσης σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει βάση για δικαίωμα των οικονομικών φορέων να επιλέγουν οποιαδήποτε γλωσσική απόδοση μιας δεδομένης οδηγίας ή κανονισμού επιθυμούν και ακολούθως να χρησιμοποιούν τις δικές τους μεταφράσεις των καθορισμένων όρων και των προσδιορισμών που παρατίθενται σε αυτή την απόδοση ως εάν οι μεταφρασμένοι αυτοί όροι και προσδιορισμοί είχαν ληφθεί από την επίσημη απόδοση της αντίστοιχης γλώσσας.

40. Επιπλέον, εάν επιτρεπόταν η κατ' επιλογήν χρήση της γλωσσικής αποδόσεως ενός καθορισμένου όρου ή ενός προσδιορισμού ως βάσης για τις μεταφράσεις στις λοιπές γλώσσες, η απόδοση αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι υπερέχει των υπολοίπων. Η αναγνώριση στους οικονομικούς φορείς του δικαιώματος να προβαίνουν σε τέτοιου είδους επιλογές και ακολούθως να μεταφράζουν, έκαστος εξ αυτών, τις προτιμώμενες γλωσσικές αποδόσεις κατά το δοκούν θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε τεράστιες ανισορροπίες, καθώς κάθε ιδιώτης οικονομικός φορέας θα μπορούσε να δημιουργήσει το δικό του σύνολο γλωσσικών αποδόσεων των εν λόγω όρων και προσδιορισμών. Και τούτο βρίσκεται ακριβώς στον αντίποδα της ομοιόμορφης ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης.

[7] Πρβλ. απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 2018, Βέλγιο κατά Επιτροπής (C-16/16 P, EU:C:2018:79, σκέψεις 49 έως 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Γ. Δεν υφίσταται πραγματικό ζήτημα αποκλίσεως των γλωσσικών αποδόσεων

41. Στην υπό κρίση υπόθεση, ωστόσο, φρονώ ότι δεν υφίσταται πραγματικό ζήτημα αποκλίσεως μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων. Υπάρχει μεν διάσταση απόψεων ως προς το τι ακριβώς εννοεί ή απαιτεί το κείμενο του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα και της οδηγίας για τη σοκολάτα από έναν οικονομικό φορέα όπως η Tesco, πλην όμως η διαφωνία αυτή δεν οφείλεται στις αποκλίνουσες γλωσσικές αποδόσεις κανενός από τα δύο αυτά νομοθετήματα. Αντιθέτως, η διαφωνία έγκειται στο αν οι οικονομικοί φορείς είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν στον κατάλογο των συστατικών που είναι υποχρεωμένοι να αναγράφουν δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα τον προσδιορισμό συγκεκριμένου σύνθετου συστατικού όπως αυτός περιέχεται στη σχετική γλωσσική απόδοση της νομικής πράξεως του παραγώγου δικαίου της Ένωσης που παραθέτει τον ορισμό του (εν προκειμένω, στην οδηγία για τη σοκολάτα), ή αν μπορούν να τον αντικαθιστούν με δική τους μετάφραση από μια διαφορετική επίσημη γλωσσική απόδοση της οδηγίας για τη σοκολάτα στη γλώσσα (ή γλώσσες) που επιβάλλεται να χρησιμοποιούνται για τον κατάλογο των συστατικών δυνάμει του άρθρου 15 του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, καθώς και να θεωρούν ότι η μετάφραση αυτή παράγει τα αποτελέσματα της επίσημης αποδόσεως.

42. Κατά τα φαινόμενα, οι μετέχοντες στη διαδικασία δεν διαφωνούν ως προς τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα προϊόν σοκολάτας προκειμένου να καλύπτεται από τον προσδιορισμό «σοκολάτα σε σκόνη» ή «čokoláda v prášku», δηλαδή, ουσιαστικά, ότι το συστατικό πρέπει να αποτελείται από μείγμα σκόνης κακάο και σακχάρων το οποίο να περιέχει τουλάχιστον 32 % σκόνη κακάο.

43. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τις σχετικές διατάξεις του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα. Στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, δεν τέθηκε υπόψη του Δικαστηρίου καμία αναντιστοιχία σε καμία από τις γλωσσικές αποδόσεις όσον αφορά τις εν λόγω διατάξεις και από μια γρήγορη ανάγνωση διαφόρων επιλεγμένων γλωσσικών αποδόσεων (στην αγγλική, βουλγαρική, γαλλική, γερμανική, δανική, πολωνική και τσεχική γλώσσα) προκύπτει ότι όλες τους είναι ταυτόσημες.

44. Το γεγονός και μόνον ότι οι διαφορετικές γλωσσικές αποδόσεις έχουν διαφορετικούς προσδιορισμούς για ένα συγκεκριμένο τρόφιμο δεν συνιστά απόκλιση μεταξύ των γλωσσικών αυτών αποδόσεων – αποτελεί βασικό στοιχείο της πολυγλωσσίας το γεγονός ότι ένα συγκεκριμένο προϊόν έχει διαφορετικές ονομασίες ή προσδιορισμούς στις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις. Το ότι σε ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις προβλέπονται δύο ή τρεις εναλλακτικοί προσδιορισμοί για το ίδιο τρόφιμο και σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις προβλέπεται μόνον ένας ουδόλως μεταβάλλει το ανωτέρω συμπέρασμα.

45. Οι επίμαχες στην κύρια δίκη πραγματικές περιστάσεις, όπως περιγράφονται από το αιτούν δικαστήριο στη διάταξη περί παραπομπής, δεν αφορούν κατάσταση στην οποία η Tesco χρησιμοποίησε έναν επίσημο προσδιορισμό σε μία γλώσσα και ακολούθως περιήλθε σε γνώση της άλλη γλωσσική απόδοση της κρίσιμης διατάξεως του δικαίου της Ένωσης με διαφορετικό νόημα. Αυτό το οποίο έκανε η Tesco ήταν ότι αντικατέστησε έναν καθορισμένο όρο για έναν συγκεκριμένο προσδιορισμό σε μια δεδομένη γλώσσα (την τσεχική) με έναν όρο δικής της εμπνεύσεως, ο οποίος προήλθε από μια (σχετικά πιστή) κατά γράμμα μετάφραση στην τσεχική γλώσσα ενός ή περισσοτέρων καθορισμένων όρων για αυτόν τον συγκεκριμένο προσδιορισμό σε μία ή δύο άλλες γλωσσικές αποδόσεις.

46. Ως εκ τούτου, το προδικαστικό ερώτημα δεν αφορά τις διαφορετικές γλωσσικές αποδόσεις, αλλά το ζήτημα αν, κατά τις σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, επιβάλλεται η χρήση ενός ειδικά καθορισμένου όρου για συγκεκριμένο σκοπό.

47. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό μπορεί να συναχθεί, κατά την άποψή μου, από την ερμηνεία του γράμματος των επίμαχων διατάξεων, το πλαίσιο εντός του οποίου αυτές εντάσσονται και τους σκοπούς που επιδιώκει το δίκαιο της Ένωσης με τις εν λόγω διατάξεις, καθώς και από την όλη οικονομία της ρυθμίσεως της οποίας οι εν λόγω διατάξεις αποτελούν μέρος.

Δ. Η γραμματική ερμηνεία του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα και της οδηγίας για τη σοκολάτα

1. Είναι υποχρεωτική η χρήση του προσδιορισμού «čokoláda v prášku» στον κατάλογο των συστατικών, για την περιγραφή στην τσεχική γλώσσα ενός σύνθετου συστατικού το οποίο χαρακτηρίζεται ως σοκολάτα σε σκόνη;

48. Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα απαιτεί ο κατάλογος των συστατικών να «περιλαμβάνει όλα τα συστατικά του τροφίμου, κατά φθίνουσα σειρά περιεκτικότητας ως προς το βάρος […]». Το άρθρο 18, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι «[τ]α συστατικά αναφέρονται με το ειδικό τους όνομα, εφόσον έχουν, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στο άρθρο 17 […]». Επίσης, το άρθρο 17, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού ορίζει ότι «[η] ονομασία του τροφίμου είναι η νόμιμη ονομασία του. Αν δεν υπάρχει τέτοια ονομασία, η ονομασία του τροφίμου είναι η συνήθης ονομασία του ή, αν δεν υπάρχει συνήθης ονομασία ή αν η συνήθης ονομασία δεν χρησιμοποιείται, παρέχεται περιγραφική ονομασία του τροφίμου».

49. Κατά συνέπεια, το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα καθιερώνει μια σαφή ιεραρχία, κατά την οποία, αφενός, πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στη νόμιμη ονομασία του τροφίμου και, αφετέρου, η συνήθης ή η περιγραφική ονομασία χρησιμοποιούνται μόνον αν δεν υπάρχει νόμιμη ονομασία του επίμαχου τροφίμου.

50. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο ιδ′, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα παραθέτει τον ορισμό της έννοιας «νόμιμη ονομασία», ο οποίος περιέχει τη δική του ιεραρχική σχέση. Η νόμιμη ονομασία ενός τροφίμου είναι η ονομασία που προβλέπεται στις ενωσιακές διατάξεις για το τρόφιμο αυτό. Μόνον αν δεν υπάρχουν τέτοιες ενωσιακές διατάξεις χρησιμοποιείται ως νόμιμη ονομασία η ονομασία η οποία προβλέπεται στους νόμους και στις κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που εφαρμόζονται στο κράτος μέλος στο οποίο το τρόφιμο πωλείται στον τελικό καταναλωτή.

51. Σύμφωνα με την απάντηση της Tesco σε ερώτηση προς γραπτή απάντηση που της έθεσε το Δικαστήριο, το σύνθετο συστατικό στα επίμαχα προϊόντα Monte αποτελείται από μείγμα «κακάο» και σακχάρων με τουλάχιστον 32 % κακάο και «ικανοποιεί πλήρως τις απαιτήσεις της οδηγίας». Θεωρώ ότι η δήλωση αυτή σημαίνει ότι ως «κακάο» χαρακτηρίζεται η σκόνη κακάο, όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 2, στοιχείο α′, του μέρους Α του παραρτήματος Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα και ότι το σύνθετο συστατικό που περιέχουν τα επίμαχα προϊόντα Monte πληροί πράγματι τις απαιτήσεις για τον χαρακτηρισμό του ως σοκολάτας σε σκόνη κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας.

52. Τούτο σημαίνει ότι το σύνθετο συστατικό έχει νόμιμη ονομασία στην τσεχική γλώσσα κατά την έννοια του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, βάσει του πρώτου σκέλους του ορισμού που περιέχεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο ιδ′, του εν λόγω κανονισμού. Αυτή η νόμιμη ονομασία είναι ο προσδιορισμός που παρατίθεται στο σημείο 2, στοιχείο γ′, του μέρους Α του παραρτήματος Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα, δηλαδή ο όρος «čokoláda v prášku».

53. Αντιθέτως, ο όρος «čokoládový prášek» δεν φαίνεται να έχει κανένα επίσημο νόημα στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης. Κανείς από τους μετέχοντες στη διαδικασία δεν έθεσε υπόψη του Δικαστηρίου οποιοδήποτε τέτοιο επίσημο νόημα της εν λόγω εκφράσεως και δεν γνωρίζω κανένα άλλο στοιχείο ικανό να καταστήσει τον προσδιορισμό αυτό νόμιμη ονομασία του επίμαχου σύνθετου συστατικού βάσει του πρώτου σκέλους του ορισμού που περιέχεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο ιδ′, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα. Μια αναζήτηση κειμένου στη EUR-Lex, την επίσημη διαδικτυακή βάση δεδομένων των νομικών εγγράφων της Ένωσης (https://eur-lex.europa.eu/advanced-search-form.html), για τον όρο «čokoládový prášek» με τα τσεχικά ως γλώσσα αναζήτησης αποδίδει μηδενικά αποτελέσματα ενώ η αντίστοιχη αναζήτηση για τον όρο «čokoláda v prášku» αποδίδει 12[8]. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ουδείς από τους μετέχοντες σε αυτήν έθεσε υπόψη του Δικαστηρίου οποιονδήποτε νομικό ορισμό της έννοιας «čokoládový prášek». Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και ο τσεχικός ορισμός της έννοιας «čokoládový prášek», εφόσον θεωρηθεί ότι υπάρχει τέτοιος, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνιστά «νόμιμη ονομασία» για τους σκοπούς του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, καθόσον για το συγκεκριμένο προϊόν υπάρχει τέτοια ονομασία –ήτοι, η ονομασία «čokoláda v prášku»– βάσει του δικαίου της Ένωσης. Ως εκ τούτου, το δεύτερο σκέλος του ορισμού της έννοιας «νόμιμη ονομασία» του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο ιδ′, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα δεν τυγχάνει εφαρμογής.

54. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι η γραμματική ανάλυση των σχετικών διατάξεων της οδηγίας για τη σοκολάτα και του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η χρήση του προσδιορισμού «čokoláda v prášku» στον κατάλογο των συστατικών τροφίμου είναι υποχρεωτική για την περιγραφή στην τσεχική γλώσσα του σύνθετου συστατικού που χαρακτηρίζεται ως σοκολάτα σε σκόνη δυνάμει των κριτηρίων που καθορίζονται στο σημείο 2, στοιχείο γ′, του μέρους Α του παραρτήματος Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα.

55. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται έτι περαιτέρω από το άρθρο 3 της οδηγίας για τη σοκολάτα, το οποίο ορίζει ότι η οδηγία 79/112[9] εφαρμόζεται στα προϊόντα που ορίζονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα (με τη σοκολάτα σε σκόνη να αποτελεί ένα εξ αυτών των προϊόντων) υπό την προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, ότι «[οι] ονομασίες πώλησης […] που αναφέρονται στο εν λόγω παράρτημα […] πρέπει να χρησιμοποιούνται στο εμπόριο για την περιγραφή τους». Το συμπέρασμα αυτό ισχύει, κατά τη γνώμη μου, ανεξάρτητα από το αν για το συγκεκριμένο σύνθετο συστατικό παρατίθεται ή όχι κατάλογος των συστατικών.

[8] Στα αποτελέσματα αυτά συμπεριλαμβάνονται, πέραν της οδηγίας για τη σοκολάτα, ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/792 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τους εναρμονισμένους δείκτες τιμών καταναλωτή και τον δείκτη τιμών κατοικιών και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2494/95 του Συμβουλίου (ΕΕ 2016, L 135, σ. 11) και ο κανονισμός (ΕΕ) 2015/1163 της Επιτροπής, της 15ης Ιουλίου 2015, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1445/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον κατάλογο βασικών θέσεων που χρησιμοποιείται για τις ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης (ΕΕ 2015, L 188, σ. 6).

[9] Όπως προαναφέρθηκε στην υποσημείωση 5, οι παραπομπές στην οδηγία 79/112 πρέπει πλέον να νοούνται ως παραπομπές στον κανονισμό σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα.

2. Απαιτείται κατάλογος συστατικών για τη σοκολάτα σε σκόνη, αν το σύνθετο αυτό συστατικό φέρει τον προσδιορισμό «čokoládový prášek» στον κατάλογο των συστατικών στην τσεχική γλώσσα;

56. Το παράρτημα VII του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα περιέχει το μέρος Ε, το οποίο επιγράφεται «Προσδιορισμός σύνθετων συστατικών». Το σημείο 1 του μέρους αυτού επιτρέπει την αναγραφή ενός σύνθετου συστατικού στον κατάλογο των συστατικών «εφόσον [η ονομασία αυτού του σύνθετου συστατικού] προβλέπεται από τη νομοθεσία ή έχει καθιερωθεί από τη χρήση» και εφόσον η μνεία του σε αυτόν τον κατάλογο ακολουθείται «αμέσως από απαρίθμηση των δικών του συστατικών». Το σημείο 2 του ίδιου μέρους ορίζει ότι ο κατάλογος των συστατικών δεν είναι υποχρεωτικός όταν «η σύσταση του σύνθετου συστατικού ορίζεται στις τρέχουσες ενωσιακές διατάξεις» και στον βαθμό που το σύνθετο συστατικό αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 2 % του τελικού προϊόντος.

57. Στην υπό κρίση υπόθεση, αφενός, δεν παρατίθεται κατάλογος των συστατικών του σύνθετου συστατικού και, αφετέρου, χρησιμοποιήθηκε προσδιορισμός διαφορετικός από τη νόμιμη ονομασία του σύνθετου συστατικού. Ακόμη και αν το Δικαστήριο διαφωνήσει με την ανάλυση που αναπτύσσω στα σημεία 48 έως 55 των παρουσών προτάσεων και κρίνει ότι η χρήση του όρου «čokoládový prášek» για τη σοκολάτα σε σκόνη είναι επιτρεπτή για τον κατάλογο των συστατικών στην τσεχική γλώσσα, η παράλειψη παράθεσης του καταλόγου συστατικών θα μπορούσε να θεωρηθεί επιτρεπτή μόνον αν η σύσταση της «čokoládový prášek» «οριζόταν στις τρέχουσες ενωσιακές διατάξεις» [10].

58. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι το φυσικό συστατικό που περιγράφεται στον κατάλογο των συστατικών για τα επίμαχα προϊόντα Monte με τη φράση «čokoládový prášek» πληροί τα κριτήρια της σοκολάτας σε σκόνη, κανένας ορισμός οποιουδήποτε τροφίμου ή συστατικού τροφίμου δεν φαίνεται να αντιστοιχεί στον όρο «čokoládový prášek».

59. Υπ' αυτές τις περιστάσεις, φρονώ ότι η παράλειψη παράθεσης του καταλόγου των συστατικών για το σύνθετο συστατικό της σοκολάτας σε σκόνη, όταν το συστατικό αυτό φέρει την επισήμανση «čokoládový prášek», συνιστά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα όπως αυτό καθορίζεται στον κανονισμό σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα.

Ε. Οι σκοποί, το πλαίσιο και η όλη οικονομία

60. Κατά την άποψή μου, οι σκοποί του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα και της οδηγίας για τη σοκολάτα συνηγορούν έτι περαιτέρω υπέρ της ως άνω ερμηνείας.

1. Οι σκοποί του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα

61. Ο κανονισμός σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, του οποίου η νομική βάση είναι το άρθρο 114 ΣΛΕΕ, επιδιώκει τον διττό σκοπό, αφενός, της εξασφάλισης υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά τις πληροφορίες για τα τρόφιμα και, αφετέρου, της διασφάλισης της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Προς τούτο, ο εν λόγω κανονισμός λαμβάνει υπόψη τις διαφορές αντιλήψεως των καταναλωτών και τις ανάγκες τους για πληροφόρηση [11].

[10] Σημείο 2, στοιχείο α', του τμήματος Ε του παραρτήματος VII του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα.

[11] Άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα.

62. Συναφώς, ένας εκ των σκοπών που επιδιώκει ο κανονισμός σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα είναι να παράσχει στους τελικούς καταναλωτές τη βάση ώστε να επιλέγουν όντας ενήμεροι [12]. Συνεπώς, ο εν λόγω κανονισμός επιδιώκει να διασφαλίσει ότι ο τελικός καταναλωτής θα είναι σε θέση να κατανοήσει ευχερώς τις πληροφορίες που παρέχονται στην επισήμανση [13]. Όσον αφορά τις γλώσσες που χρησιμοποιούνται στην επισήμανση, το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα ορίζει ότι οι υποχρεωτικές πληροφορίες για τα τρόφιμα αναγράφονται σε γλώσσα που είναι εύκολα κατανοητή από τους καταναλωτές των κρατών μελών στα οποία πωλείται το τρόφιμο.

63. Όταν ο καταναλωτής διαβάζει έναν κατάλογο συστατικών ο οποίος περιέχει έναν μη καθορισμένο όρο αντί του ορθού προσδιορισμού συγκεκριμένου σύνθετου συστατικού δεν μπορεί να γνωρίζει τη σύσταση του εν λόγω σύνθετου συστατικού παρά μόνον αν παρατίθεται γι' αυτό και ο κατάλογος των συστατικών του. Ακόμη και αν παρατίθεται ο κατάλογος των συστατικών για το σύνθετο συστατικό, ο καταναλωτής μπορεί να είναι αρκούντως ενημερωμένος μόνο στην περίπτωση που ο εν λόγω κατάλογος παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις αναλογίες των συστατικών του σύνθετου συστατικού οι οποίες είναι συγκρίσιμες με τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στον ορισμό της ονομασίας. Στην υπό κρίση υπόθεση, όχι μόνον δεν χρησιμοποιήθηκε ο ορθός προσδιορισμός αλλά ούτε καν παρατέθηκε κατάλογος των συστατικών για το επίμαχο σύνθετο συστατικό. Κατά συνέπεια, οι καταναλωτές όχι μόνο δεν ήταν σε θέση να κατανοήσουν το περιεχόμενο των επίμαχων προϊόντων Monte ευχερώς, αλλά ούτε κατά το ελάχιστο. Μια ερμηνεία του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα η οποία επιτρέπει αυτό το αποτέλεσμα δεν εξυπηρετεί τον σκοπό της προστασίας των καταναλωτών.

2. Οι σκοποί της οδηγίας για τη σοκολάτα

64. Η οδηγία για τη σοκολάτα κατάργησε και αντικατέστησε την οδηγία 73/241/ΕΟΚ [14]. Η προηγούμενη αυτή οδηγία είχε ως στόχο να θεσπίσει ορισμούς και κοινούς κανόνες όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη σύσταση και την επισήμανση του κακάο και των προϊόντων σοκολάτας προκειμένου να διασφαλισθεί η ελεύθερη κυκλοφορία τους εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η οδηγία για τη σοκολάτα τροποποιεί εν μέρει την προγενέστερη αυτή οδηγία, ώστε να λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων, την τεχνολογική εξέλιξη και να ευθυγραμμίσει τους ορισμούς και τους κανόνες με τη γενική νομοθεσία της Ένωσης για τα τρόφιμα, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας για την επισήμανση.

65. Συναφώς, η οδηγία για τη σοκολάτα κατέστησε εφαρμόσιμη την οδηγία 79/112/ΕΟΚ (πρόδρομο του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα) στα προϊόντα κακάο και σοκολάτας, προκειμένου οι καταναλωτές να ενημερώνονται σωστά, και κατέστησε υποχρεωτικές στο εμπόριο τις ονομασίες πωλήσεως που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι για τον προσδιορισμό των προϊόντων που αναφέρονται στο εν λόγω παράρτημα [15]. Μια ερμηνεία η οποία επιτρέπει την ύπαρξη πληθώρας ιδιωτικών μεταφράσεων φρονώ ότι είναι προδήλως αντίθετη σε αυτούς τους σκοπούς.

[12] Βλ. άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα και αιτιολογικές σκέψεις 3, 4 και 37 του εν λόγω κανονισμού. Βλ., επίσης, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2019, Organisation juive européenne και Vignoble Psagot (C-363/18, EU:C:2019:954, σκέψη 53).

[13] Βλ. όσον αφορά τη χρήση του όρου «αλάτι» αντί του όρου «νάτριο» στην επισήμανση, αιτιολογική σκέψη 37 του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα.

[14] Οδηγία του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1973, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα προϊόντα του κακάο και της σοκολάτας (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/009, σ. 224). Βλ. άρθρο 7 της οδηγίας για τη σοκολάτα.

[15] Αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας για τη σοκολάτα και άρθρο 3, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας.

3. Είναι η χρήση του προσδιορισμού «čokoládový prášek» παραπλανητική για τους καταναλωτές;

66. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα θεσπίζει την αρχή ότι οι πληροφορίες για τα τρόφιμα δεν πρέπει να είναι παραπλανητικές ως προς τις ιδιότητες και τη σύνθεση του τροφίμου.

67. Τούτο εγείρει το ζήτημα κατά πόσον η χρήση της φράσεως «čokoládový prášek», ιδίως χωρίς παράθεση του καταλόγου των συστατικών για το σύνθετο συστατικό, μπορεί να θεωρηθεί παραπλανητική για τους καταναλωτές. Καίτοι η εκτίμηση του εν λόγω ζητήματος είναι εν μέρει πραγματικό ζήτημα το οποίο, σε τελική ανάλυση, απόκειται στην κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, φρονώ ότι το Δικαστήριο είναι σε θέση να παράσχει ορισμένες χρήσιμες κατευθύνσεις.

68. Υπάρχουν τουλάχιστον δύο τρόποι με τους οποίους θα μπορούσαν να παραπλανηθούν οι καταναλωτές από τη χρήση προσδιορισμού διαφορετικού από τη νόμιμη ονομασία στην τσεχική γλώσσα για τη σοκολάτα σε σκόνη. Οι καταναλωτές θα μπορούσαν (i) να παραπλανηθούν ώστε να πιστέψουν ότι το συστατικό αποτελείται από κάτι διαφορετικό σε σχέση με τα πραγματικά του συστατικά ή ότι οι αναλογίες αυτών των συστατικών δεν ανταποκρίνονται στην πραγματική σύσταση του σύνθετου συστατικού και (ii) να παραπλανηθούν ώστε να πιστέψουν ότι η περιεκτικότητα του τελικού προϊόντος σε αυτό το συστατικό (η ποσοστιαία αναλογία του στο τελικό προϊόν) είναι διαφορετική (υψηλότερη) από αυτή που πράγματι είναι.

69. Η φράση «čokoládový prášek» σημαίνει, κατά τα φαινόμενα, κάτι παρεμφερές προς τη «σκόνη σοκολάτας». Ωστόσο, η σοκολάτα σε σκόνη δεν περιέχει σοκολάτα, σύμφωνα με τον ορισμό του συγκεκριμένου προϊόντος που παρατίθεται στο σημείο 2, στοιχείο γ', του μέρους Α του παραρτήματος Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα. Το προϊόν που προσδιορίζεται κατ' αυτόν τον τρόπο –ήτοι, το επίμαχο στην υπό κρίση υπόθεση προϊόν– αποτελείται από σάκχαρα και σκόνη κακάο, και, κατά κύριο λόγο, από σάκχαρα. Δεν αποτελείται από λεπτοθρυμματισμένη σοκολάτα, όπως υποδηλώνει η εν λόγω ονομασία. Η πιθανότητα παραπλανήσεως των καταναλωτών οξύνεται περαιτέρω από την απαίτηση που τίθεται στο παράρτημα VI, μέρος Α, σημείο 1, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, κατά την οποία η ονομασία του τροφίμου περιλαμβάνει ή συνοδεύεται από ενδείξεις της φυσικής κατάστασης του τροφίμου ή της ειδικής επεξεργασίας που έχει υποστεί (όπως, συγκεκριμένα, η φράση «σε σκόνη»).

70. Θα μπορούσε ευλόγως να αντιταχθεί ότι το επιχείρημα αυτό ισχύει και για τον προσδιορισμό «čokoláda v prášku». Ο προσδιορισμός αυτός θα μπορούσε επίσης να υποδηλώνει ότι το επίμαχο προϊόν αποτελείται από σοκολάτα η οποία έχει υποστεί κάποιου είδους μηχανική επεξεργασία [16].

71. Η καθοριστική διαφορά μεταξύ του προσδιορισμού της Tesco «čokoládový prášek» και του επίσημου προσδιορισμού «čokoláda v prášku», πέραν του γεγονότος ότι η χρήση του τελευταίου είναι νομικώς υποχρεωτική, όπως διευκρινίστηκε στα σημεία 48 έως 55 των παρουσών προτάσεων, είναι ότι ο τελευταίος έχει ένα καθορισμένο νόημα, ενώ ο πρώτος όχι. Ένας καταναλωτής, μια οργάνωση καταναλωτών ή ακόμη και οι δημόσιες αρχές τροφίμων δεν μπορούν να γνωρίζουν, βάσει του προσδιορισμού «čokoládový prášek», την υποτιθέμενη σύσταση αυτού του σύνθετου συστατικού. Μόνον η Tesco και ο προμηθευτής της μπορούν να το γνωρίζουν αυτό.

[16] Το ίδιο επιχείρημα ισχύει για τους επίσημους προσδιορισμούς στην αγγλική, τη βουλγαρική, τη γαλλική, τη γερμανική, τη δανική και πολωνική γλώσσα. Μόνον οι δύο τελευταίοι από τους τρεις ολλανδικούς προσδιορισμούς, «Chocoladepoeder, gesuikerd cacaopoeder» και «gesuikerde cacao», φαίνεται να περιγράφουν καταλλήλως το προϊόν.

72. Ανεξάρτητα από το αν ο σχετικός όρος αποτελεί ακριβή ή όχι περιγραφή, η έννοια «čokoláda v prášku» έχει ένα σαφώς καθορισμένο νόημα στο δίκαιο της Ένωσης σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, το οποίο μπορεί να αναζητηθεί από τον καθένα στην οδηγία για τη σοκολάτα. Μολονότι πιθανότατα προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι η «čokoláda v prášku» αποτελείται από σκόνη κακάο και σάκχαρα και όχι από σοκολάτα, ενώ θα μπορούσε ακόμη και να θεωρηθεί απαράδεκτο το να επιτρέπεται να αποκαλείται «*σοκολάτα* σε σκόνη» ή «σκόνη *σοκολάτας*» (η υπογράμμιση δική μου) ένα προϊόν το οποίο απαιτείται να περιέχει τουλάχιστον 6,4 % βούτυρο κακάο, όταν το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό βουτύρου κακάο στη σοκολάτα είναι 18 %[17], εντούτοις, ο όρος «čokoláda v prášku» έχει σαφώς καθορισμένο νόημα, ενώ αντίθετα ο όρος «čokoládový prášek» δεν φαίνεται να έχει αυτοτελές νόημα, ούτε να αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο ορισμό κατά το δίκαιο της Ένωσης.

73. Το ζήτημα αν οι Τσέχοι καταναλωτές ενδέχεται πράγματι να παραπλανηθούν από τη χρήση της τσεχικής φράσεως «čokoládový prášek» για το επίμαχο σύνθετο συστατικό χωρίς εξειδίκευση της συστάσεώς του σε έναν κατάλογο συστατικών αποτελεί πραγματικό ζήτημα εμπίπτον στην κρίση του αιτούντος δικαστηρίου.

4. Προβληματισμοί σχετικά με την εσωτερική αγορά

74. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει στη διάταξη περί παραπομπής ότι το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) στήριξε εν μέρει την απόφαση του σε προβληματισμούς του σχετικά με την εσωτερική αγορά.

75. Δεν συμφωνώ με την άποψη ότι η πρόσβαση των οικονομικών φορέων στην εσωτερική αγορά παρεμποδίζεται όταν δεν επιτρέπεται στους φορείς αυτούς να χρησιμοποιούν τις δικές τους μεταφράσεις για τους προσδιορισμούς των συστατικών των τροφίμων. Αντιθέτως, η εναρμόνιση των ονομασιών πωλήσεως και των κανόνων επισημάνσεως εξυπηρετούν τον στόχο εξασφαλίσεως της ενιαίας φύσεως της εσωτερικής αγοράς[18].

76. Ο κανονισμός σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα εξυπηρετεί δύο τουλάχιστον βασικούς σκοπούς, ο ένας εκ των οποίων έγκειται στην προστασία των καταναλωτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω κοινών κανόνων σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα και ο άλλος στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς[19]. Πράγματι, ο κανονισμός σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα εκδόθηκε βάσει του άρθρου 114 ΣΛΕΕ.

77. Όσον αφορά την οδηγία για τη σοκολάτα, η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων σοκολάτας στην κοινή αγορά στηρίζεται στην ύπαρξη κοινών κανόνων και τυποποιημένης ορολογίας η οποία διασφαλίζει υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών στο σύνολο της εσωτερικής αγοράς[20].

[17] Οι όροι «σοκολάτα» και «σοκολάτα σε σκόνη» προσδιορίζουν δύο διαφορετικά σύνθετα συστατικά, έκαστο των οποίων διαθέτει τον δικό του διακριτό ορισμό. Η «σοκολάτα», όπως ορίζεται στο σημείο 3, στοιχείο α′, του μέρους Α του παραρτήματος Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα («čokoláda» στην τσεχική γλώσσα), «[ε]ίναι το προϊόν που λαμβάνεται από προϊόντα κακάο και σάκχαρα και περιέχει, με την επιφύλαξη του στοιχείου β′, ολικά ξηρά στερεά κακάο σε ποσοστό τουλάχιστον 35 %, από το οποίο τουλάχιστον 18 % πρέπει να είναι βούτυρο κακάο και τουλάχιστον 14 % απολιπασμένα ξηρά στερεά κακάο». Το «κακάο σε σκόνη» ή «κακάο», όπως ορίζεται στο σημείο 2, στοιχείο α′, του μέρους Α του παραρτήματος Ι της οδηγίας για τη σοκολάτα («kakaový prášek» ή «kakao» στην τσεχική γλώσσα), «[ε]ίναι το προϊόν που λαμβάνεται με κονιοποίηση καθαρισμένων, αποφλοιωμένων και καβουρδισμένων κυάμων κακάο και περιέχει βούτυρο κακάο σε ποσοστό τουλάχιστον 20 %, υπολογιζόμενο επί ξηράς ουσίας, και νερό 9 % κατ' ανώτατο όριο». Κατά συνέπεια, το ελάχιστο επιτρεπτό ποσοστό βουτύρου κακάο στη «σοκολάτα σε σκόνη» είναι 6,4 % (η σοκολάτα σε σκόνη πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον 32 % σκόνη κακάο, η οποία, με τη σειρά της, πρέπει να περιέχει τουλάχιστον 20 % βούτυρο κακάο υπολογιζόμενο επί ξηράς ουσίας).

[18] Βλ. αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας για τη σοκολάτα.

[19] Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα.

[20] Βλ., συναφώς, αιτιολογικές σκέψεις 3, 4 και 7 της οδηγίας για τη σοκολάτα.

78. Ο κανονισμός σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα επιδιώκει αμφότερους αυτούς τους σκοπούς προβλέποντας κοινά πρότυπα για τις πληροφορίες για τα τρόφιμα και παρέχοντας κοινούς προσδιορισμούς για διάφορα τρόφιμα μέσω της ενσωματώσεως όρων προερχόμενων από άλλες πράξεις του παραγώγου δικαίου της Ένωσης, όπως η οδηγία για τη σοκολάτα.

79. Το σύστημα αυτό παρέχει ένα τυποποιημένο, ευχερώς προσβάσιμο σύνολο κανόνων και προσδιορισμών τους οποίους οι οικονομικοί φορείς στην Ένωση μπορούν –και πρέπει– να χρησιμοποιούν όταν διαθέτουν τρόφιμα στην αγορά της Ένωσης, ώστε να καθίσταται ευχερέστερη η πρόσβασή τους στην αγορά. Συνεπώς, το σύστημα που έχει θεσπιστεί *διευκολύνει* ουσιωδώς τη διασυνοριακή διάθεση τροφίμων στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη εναλλακτική λύση.

80. Κατ' εμέ, ουδείς βάσιμος λόγος συντρέχει να θεωρηθεί ότι η χρήση του προσδιορισμού που παρέχει η οδηγία για τη σοκολάτα, όπως απαιτείται από τον κανονισμό σχετικά με τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, συνεπάγεται μεγαλύτερη επιβάρυνση για έναν οικονομικό φορέα όπως η Tesco σε σύγκριση με την επινόηση δικού της όρου για το ίδιο αυτό προϊόν.

IV. Πρόταση

81. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως ακολούθως στο προδικαστικό ερώτημα που του υποβλήθηκε από το Krajský soud v Brně (πρωτοδικείο Brno, Τσεχική Δημοκρατία):

Ένα σύνθετο συστατικό με την ονομασία που αναφέρεται στο σημείο 2, στοιχείο γ', του μέρους Α του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2000/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2000, για τα προϊόντα κακάο και σοκολάτας που προορίζονται για τη διατροφή του ανθρώπου, πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, σε συνδυασμό με το άρθρο 17, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, να μνημονεύεται στον κατάλογο των συστατικών του τροφίμου του οποίου αποτελεί μέρος υπ' αυτή την ονομασία, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο ιδ', του κανονισμού 1169/2011, αποτελεί επίσης και τη νόμιμη ονομασία του. Η ονομασία αυτή πρέπει να παρέχεται στη γλώσσα που απαιτείται δυνάμει του άρθρου 15 του κανονισμού 1169/2011.

Ο κατάλογος των συστατικών ενός τέτοιου σύνθετου συστατικού μπορεί να παραλειφθεί, σύμφωνα με το σημείο 2, στοιχείο α', του μέρους Ε του παραρτήματος VII του κανονισμού 1169/2011, μόνον όταν στον κατάλογο των συστατικών του τροφίμου που θα διατεθεί στην αγορά χρησιμοποιείται η εν λόγω ονομασία για το σύνθετο συστατικό.